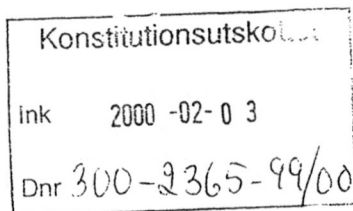

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2000-02-01

Till
Konstitutionsutskottet

Undertecknad vill härmed begära granskning av hur finansminister Bosse Ringholms uttalande i Finanstidningen den 28 januari 2000 förhåller sig till bestämmelserna i RF 9 kap. 12 § och Lagen om Sveriges riksbank 41a §.

Riksdagen har i riksbankslagen, på förslag av den regering där Bosse Ringholm ingår, lagt fast ett inflationsmål för Riksbanken att följa. Riksdagen hävdar att ett fasthållande av detta inflationsmål bäst gagnar en långsiktig tillväxt av såväl sysselsättningen som hela ekonomin. Riksbankens självständighet från det politiska systemet, som regleras i samma lag och i regeringsformen, är hörnpelaren för att skapa trovärdighet för en sådan penningpolitik.

Mot bakgrund av att förtroendet för riksbankens självständighet är så centralt för välfärdsutvecklingen i vårt land och att den gällt under så kort tid, är det angeläget att en praxis snarast utkristalliseras var gränserna går mellan en allmän diskussion och det som lagen uttryckligen förbjuder.

Det är naturligt att regeringens medlemmar deltar i allmänna penningpolitiska diskussioner. Men någonstans går en gräns där diskussionen övergår till att av omvärlden och Riksbanken uppfattas som instruktion.

När finansministern "utgår från" att Riksbanken sköter penningpolitiken så att den passar hans, i tid och procent noggrant preciserade vallöfte, genom att "inte höja räntan vid fel tillfälle", reses flera principiella frågetecken som rör gränsdragningen mellan finanspolitiken och penningpolitiken.

Om finansministern i uttalanden "utgår" från att riksbanken inte gör något "vid fel tillfälle" kan detta även tolkas som en varning eller instruktion till myndigheten ifråga. Signalen är att finansministern utgår från att Riksbanken inte genom en räntehöjning hotar regeringens vallöfte om 4 procents öppen arbetslöshet år 2000.

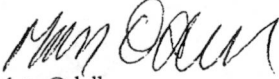
"Jag tycker det viktigt att Riksbanken väger in det (målet om 4 procents öppen arbetslöshet år 2000) så att det inte stoppar upp en positiv konjunkturutveckling", säger Ringholm till Finanstidningen.

Det vore alltså intressant att få klargjort vad som bör betraktas som att "bestämma" enligt RF 9 kap. 12 §.

Vidare innebär de ovan refererade uttalandena att ledamöterna i riksbankens direktion hamnar i en besvärlig sits. Dessa ledamöter har ju å sin sida ett förbud mot att ta emot eller söka instruktioner när de fullgör penningpolitiska uppgifter (41a §). Om en ledamot av direktionen bryter mot instruktionsförbudet bör det enligt förarbetena till lagen (prop 1997/98:40) "bedömas som en sådan allvarlig försummelse som utgör grund för avsättning."

Om finansministern, eller annan regeringsföreträdare gör uttalanden om hur riksbanken bör agera hamnar således direktionens ledamöter i ett läge där de kan känna sig tvingade att *inte* fatta vissa beslut, eller att fatta andra beslut än de tänkt sig, bara för att inte själva kunna anklagas för att ha tagit instruktioner och därmed brustit i sin tjänsteutövning. Det vore således även intressant att få klargjort vad som bör betraktas som en "instruktion" enligt lagen (1988:1385) om Sveriges Riksbank.

Stockholm den 1 februari 2000

Mats Odell

riksdagsledamot (kd)